

Нормативно-правове регулювання та комплексне вирішення питання забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей

Карпова Оксана Олександрівна¹, Медвідь Людмила Петрівна²

Опубліковано	Секція	УДК
30.01.2025	Право	349.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14843343>

Анотація. У статті пропонується дослідити питання соціального забезпечення військовослужбовців, зокрема, приведення існуючих механізмів житлового забезпечення у відповідність до стандартів Європейського Союзу та НАТО. За основу взято сучасний стан законодавства України, яким регулюються питання забезпечення військовослужбовців житлом. Здійснено порівняльний аналіз законодавства, нормативно-правових актів, програм та стратегій, що стосуються забезпечення житлом військовослужбовців.

З огляду на положення статті 46 Конституції України, всі громадяни мають право на соціальний захист, а тому пріоритетним напрямком політики України залишається належне соціальне забезпечення, в тому числі, військовослужбовців, включаючи житлове забезпечення, незважаючи на функціонування нашої держави в умовах дії правового режиму воєнного стану, який введений у зв'язку із збройною агресією російської федерації.

У статті досліджено нормативно-правове регулювання забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей. Розкрито проблеми і недоліки у сучасному житловому законодавстві та визначено шляхи забезпечення житлом для постійного проживання військовослужбовців.

Розглянуто питання щодо внесення змін до ряду законодавчих актів України, а також розроблення Порядку управління цифровою автоматизованою системою квартирної обліку військовослужбовців та членів їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов. Здійснено аналіз проекту Концепції забезпечення житлом військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей.

Ключові слова: забезпечення житлом військовослужбовців, житлове законодавство, зміни до законодавчих актів, концепція, автоматизована система квартирної обліку.

---

¹ старший офіцер юридичної служби Західного територіального управління Національної гвардії України, <https://orcid.org/0009-0009-7784-9460>

² кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри військового права та правоохоронної діяльності інституту стратегічних комунікацій Національного університету оборони України, <https://orcid.org/0000-0002-0035-9748>

Regulatory and legal regulation and comprehensive solution to the issue of providing housing for military personnel and their families

Annotation. The article proposes to study the issues of social security of military personnel, particularly housing provision, and to align the existing mechanisms with the standards of the European Union and NATO. This analysis is based on the current state of Ukrainian legislation governing the provision of housing or monetary compensation to which military personnel are entitled. A comparative analysis of the legislation, regulations, programs, and strategies related to housing provision for military personnel was carried out.

It is established that, in connection with the introduction of martial law in Ukraine due to the open aggression of the Russian Federation, the state policy prioritizes proper social security for servicemen, particularly housing. This right is guaranteed by Article 46 of the Constitution of Ukraine, which recognizes social protection, including housing, especially for those performing critical functions for the state.

The article examines the legal and regulatory framework for housing provision for servicemen and their families. It identifies problems and shortcomings in the current housing legislation and proposes solutions for providing permanent housing to servicemen. Additionally, it addresses the need for amendments to several legislative acts of Ukraine and emphasizes the importance of developing a digital automated system for apartment accounting to improve housing conditions for servicemen and their families.

Keywords: provision of housing for military personnel, housing legislation, amendments to legislative acts, concept, automated system of apartment accounting.

Вступ

Соціальний захист військовослужбовців, зокрема забезпечення їх житлом, є одним із найважливіших завдань державної політики. Це питання тісно пов'язане з реалізацією конституційного права громадян на житло, а також із забезпеченням соціальної стабільності та підвищенням боєздатності Збройних Сил України. В умовах воєнного стану, який триває на території України, особливої актуальності набуває вдосконалення механізмів реалізації прав військовослужбовців на житло та адаптація нормативно-правового регулювання до сучасних викликів. Детальний аналіз цієї проблеми та усунення недоліків у забезпеченні військовослужбовців житлом сприятиме ефективному функціонуванню сучасної системи соціального захисту, підвищенню рівня та якості життя військовослужбовців (у тому числі осіб, звільнених з військової служби) і їхніх сімей, а також зростанню престижу військової служби та кадрової забезпеченості Збройних Сил України й інших військових формувань.

Протягом останніх років значна увага приділяється дослідженню проблем соціального забезпечення військовослужбовців, зокрема житлових питань. У наукових працях Л. Медвідь, Л. Мазур, А. Мельника, А. Сидоренка, Ю. Тюленевої, І. Базарка, І. Автушенко, В. Сапіги, І. Марко, Є. Марко, І. Чернишова, В. Шведуна, О. Ігнат'єва, О. Розгон та інших авторів висвітлено різні аспекти правового регулювання забезпечення військовослужбовців житлом. Зокрема, аналізуються чинні нормативно-правові акти, державні житлові програми, такі як «єОселя» та «Domivka+», і пропонуються шляхи їх вдосконалення. Водночас сучасні реалії, обумовлені тривалим воєнним станом і змінами в державній політиці, висвітлюють невирішені питання, пов'язані з оновленням житлового законодавства, створенням цифрової автоматизованої системи квартирної обліку та вдосконаленням фінансових механізмів забезпечення житлом.

Проблеми правового регулювання механізмів забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ та членів їхніх сімей досліджували Л. Зіняк і М. Ахметханов, які у своїх публікаціях запропонували шляхи вдосконалення житлового забезпечення з урахуванням міжнародного досвіду [9, с. 50–54].

Цікавим є аналіз досвіду країн-членів НАТО щодо забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців, проведений І. Марко, Є. Марко та І. Чернишовою [10, с. 140]. У своїх роботах науковці запропонували вирішення проблеми житлового забезпечення через застосування зарубіжного досвіду. Зокрема, автори наголошують на необхідності впровадження механізмів надання кредитів на житло або самого житла на пільгових умовах, що має бути закріплено в довгостроковому контракті на службу в ЗСУ або інших військових формуваннях [10, с. 141].

У наукових колах запровадження державних житлових програм, спрямованих на участь військовослужбовців, є новим і актуальним напрямком досліджень. Комплексний аналіз розвитку вітчизняного житлового законодавства на різних етапах дає змогу виявити обставини та причини, які перешкоджають ефективній реалізації права військовослужбовців на житло, і знайти шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання через внесення змін до низки законодавчих актів України, а також розроблення Порядку управління цифровою автоматизованою системою квартирної обліку військовослужбовців і членів їхніх сімей.

Ця стаття має на меті дослідити сучасний стан правового регулювання забезпечення житлом військовослужбовців, виявити основні прогалини у законодавстві, які перешкоджають реалізації цього права, та запропонувати шляхи їх усунення. Особлива увага приділена аналізу нових законодавчих ініціатив і програм, спрямованих на вдосконалення соціального захисту військовослужбовців, а також впровадженню сучасних технологій у систему житлового обліку.

Результати

Основою національного законодавства у сфері забезпечення житлових прав військовослужбовців є Конституція України, яка, як основний закон держави, має найвищу юридичну силу [1]. Її положення визначають основні принципи правового регулювання цієї сфери. Разом із Конституцією Житловий кодекс Української РСР [2], закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та інші нормативно-правові акти утворюють систему, що регулює механізми забезпечення житлом військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Право громадян України на житло, закріплене у статті 47 Конституції України, забезпечується через охорону та розвиток усіх форм державного і приватного житлового фонду, що є основою для правового регулювання житлових відносин [6]. Це означає, що законодавство має створювати умови для рівного доступу громадян до житла, незалежно від їхнього соціального статусу чи професійної діяльності. Однак положення Житлового кодексу УРСР 1983 року, попри численні поправки, зберігають риси, властиві радянській системі, яка ґрунтувалася на домінуванні державної власності. Конституція України є переважно зорієнтованою на розвиток приватної власності, що є цілком прийнятним для ринкової держави. Суцільні державні монополії вже залишилися у минулому. Поряд із цим норми Житлового кодексу, що зазнали лише "косметичних" змін шляхом внесення до них поправок і доповнень, не можуть повною мірою врегулювати реалії сучасного життя. Вони продовжують регламентувати відносини, які будуються за умов, коли в суспільстві домінує державна власність [9].

Житловий кодекс не враховує нові нормативні акти, не відображає питань, пов'язаних із сьогоденням, і потреб суспільства. Відповідно до одного закону громадяни України мають право на безоплатне отримання житла, тоді як інший закон такого права не гарантує [7]. Це викликає численні труднощі під час реалізації прав громадян, зокрема військовослужбовців, на житло.

Отже, під час застосування положень Житлового кодексу 1983 року та Конституції України відбулося переплетіння правових норм, які належать до різних епох суспільного розвитку. Конституція України переважно зорієнтована на розвиток приватної

власності, що є цілком прийнятним для ринкової держави. Суцільні державні монополії вже залишилися в минулому.

Водночас норми Житлового кодексу, які зазнали лише «косметичних» змін і доповнень, не можуть повною мірою врегулювати реалії сучасного життя, проте продовжують регламентувати відносини, що сформувалися за умов домінування державної власності. Кодекс не враховує нові нормативні акти, не відображає актуальних питань та потреб суспільства. Ці відносини були характерними для радянської держави, коли кожен вид власності сам по собі створював певний порядок суспільних відносин.

Домінувати одночасно в одній сфері вони не можуть, адже за таких обставин виникають суперечливі ситуації, які важко вирішити правовим шляхом. Досвід нашої держави це підтверджує. Так, відповідно до одного закону громадяни України мають право безоплатно отримати житло, а згідно з іншим – ні. Норма ж статті 47 Конституції України відповідає вимогам сучасності, тоді як статті 1 та 9 Житлового кодексу переважно регулюють відносини, що залишилися в минулому.

Таким чином, норми Житлового кодексу регулюють відносини, які не відповідають сучасним соціально-економічним умовам, що створює правові колізії.

Застарілість окремих нормативно-правових актів, таких як Житловий кодекс УРСР, значно ускладнює реалізацію прав військовослужбовців на житло. Досвід минулого свідчить, що безоплатна форма забезпечення житлом, яка існувала за радянської системи, є неефективною у сучасних умовах. Водночас сучасне законодавство не завжди враховує специфіку служби військовослужбовців та їхніх житлових потреб.

Слід звернути увагу на такі виявлені проблеми:

1. Застарілість Житлового кодексу УРСР.
Норми, які регулюють житлові права громадян, не враховують сучасних соціально-економічних умов. Зокрема, механізми безоплатного забезпечення житлом, передбачені Житловим кодексом, є малоефективними в умовах ринкової економіки.
2. Відсутність цифрових інструментів управління.
Діюча система обліку військовослужбовців, які потребують житла, не має достатньої прозорості. Це створює ризики корупції та нерівності у розподілі житла.
3. Недостатня увага до специфіки військової служби.
Сучасні програми, такі як іпотечне кредитування чи оренда житла з правом викупу, не враховують мобільності військовослужбовців та необхідності оперативного вирішення житлових проблем.

Ще одним загальним законом, який визначає основні засади формування нормативної бази у сфері реалізації конституційного права військовослужбовців на житло, є Закон України "Про житловий фонд соціального призначення"[6]. Цей закон визначає правові, організаційні та соціальні засади державної політики щодо забезпечення конституційного права соціально незахищених верств населення України на отримання житла.

Зокрема, статтею 2 цього закону встановлено, що відповідно до Конституції України кожен має право на житло. Громадянам України, які відповідно до закону потребують соціального захисту, соціальне житло надається безоплатно.

Наступним нормативним актом є Закон України "Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків"[7], який регулює правові, майнові, економічні, соціальні та організаційні питання, пов'язані з особливостями забезпечення реалізації конституційного права на житло громадян. Йдеться про осіб, які за відсутності власного житла тривалий час мешкають у гуртожитках на правових підставах, визначених законом. Жилі приміщення в таких гуртожитках після їх передачі у власність територіальних громад можуть бути приватизовані відповідно до закону.

Також загальним законом, який визначає основні засади формування нормативної бази у сфері забезпечення житлом військовослужбовців та членів їхніх сімей, є Закон України "Про приватизацію державного житлового фонду"[7]. Цей закон визначає правові основи приватизації державного житлового фонду, його подальшого використання та утримання.

Статтею 2 цього закону визначено об'єкти, які підлягають та не підлягають приватизації. Зокрема, до об'єктів приватизації належать квартири багатоквартирних будинків, житлові приміщення у гуртожитках, кімнати у квартирах та будинках, де мешкають два і більше наймачів, які використовуються громадянами на умовах найму. Не підлягають приватизації квартири (будинки) та житлові приміщення у гуртожитках, розташовані на територіях закритих військових поселень і підприємств, а також службові квартири (кімнати, будинки) та житлові приміщення у гуртожитках.

До загальних нормативних актів у зазначеній сфері слід віднести постанову Кабінету Міністрів України від 25.04.2012 № 343 "Про затвердження Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов"[13]. Цей порядок визначає механізм здешевлення вартості іпотечних кредитів для громадян, які потребують поліпшення житлових умов, шляхом відшкодування частини процентів за кредитами, отриманими на будівництво (реконструкцію) чи придбання житла в об'єктах незавершеного будівництва або в об'єктах, прийнятих в експлуатацію після 2007 року (квартири в багатоквартирних будинках, індивідуальні житлові будинки або майнові права на них).

До спеціальних законодавчих актів, які регулюють порядок забезпечення житлом військовослужбовців та членів їхніх сімей, слід віднести Закон України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", який визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей, встановлює єдину систему їх соціального та правового захисту, гарантує військовослужбовцям та членам їхніх сімей сприятливі умови для реалізації їхнього конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни та регулює відповідні правовідносини.

Зокрема, відповідно до частини 1 статті 21 цього закону, держава забезпечує військовослужбовців житлом або, за їхнім бажанням, грошовою компенсацією за належне їм для отримання жила приміщення на підставах, у межах норм і відповідно до вимог, встановлених Житловим кодексом УРСР, іншими законами та порядком, визначеним Кабінетом Міністрів України [4].

Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" визначено пільги для військовослужбовців – учасників бойових дій [5].

Зокрема, пунктами 14, 15, 16 частини 1 статті 21 цього закону передбачено такі пільги:

- першочергове забезпечення житлом осіб, які потребують поліпшення житлових умов;
- першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва;
- першочерговий ремонт жилих будинків і квартир таких осіб;
- забезпечення житлом членів їхніх сімей, працівників Збройних Сил України, а також сімей військовослужбовців, резервістів та військовозобов'язаних, які загинули (померли), пропали безвісти, стали особами з інвалідністю під час виконання службових обов'язків або постраждали в полоні в ході бойових дій (війни), в умовах надзвичайного стану чи під час виконання службових обов'язків за межами України в складі національного контингенту чи національного персоналу у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.

Ще одним спеціальним законодавчим актом є наказ Міністерства оборони України від 31.07.2018 № 380 "Про затвердження Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їхніх сімей жилими приміщеннями"[14]. Ця інструкція визначає зміст та методику забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ (крім військовослужбовців строкової служби), а також осіб, звільнених у запас або відставку, які залишилися на обліку як такі, що потребують поліпшення житлових умов.

Тенденція надання переваг у житловому забезпеченні військовослужбовців порівняно з іншими категоріями громадян збережена і в сучасному законодавстві. Військовослужбовці мають спеціальний правовий статус і належать до категорії громадян, яким держава гарантує надання житлових приміщень. Це фінансується як за рахунок коштів державного бюджету, спрямованих на Збройні Сили України через Міністерство оборони України, так і за рахунок коштів, затверджених у кошторисі Міністерства соціальної політики України та місцевих бюджетів. При цьому враховуються пільги для різних категорій військовослужбовців та членів їхніх сімей (участь у бойових діях, отримання інвалідності, ушкодження здоров'я, поранення чи загибель військовослужбовця).

На виконання Указу Президента України від 17 вересня 2021 року № 473/2021 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року "Про стратегічний оборонний бюлетень України" розроблено 27 грудня 2024 року проєкт Концепції забезпечення житлом військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей [3]. Концепцією передбачається визначення шляхів забезпечення житлом для постійного проживання військовослужбовців органів військового управління, військових частин, вищих військових навчальних закладів, установ та організацій Збройних Сил України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Державної спеціальної служби транспорту Міністерства оборони України, Національної гвардії України та Служби зовнішньої розвідки України, а також ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей (далі – військовослужбовців та членів їхніх сімей). Реалізацію положень Концепції передбачається здійснювати протягом трьох років після її схвалення Кабінетом Міністрів України.

Шляхами і способами розв'язання проблеми є:

- залучення суб'єктів інвестиційної діяльності до будівництва (придбання) житла для військовослужбовців та членів їхніх сімей;
- проведення аудиту черги військовослужбовців та членів їхніх сімей, які потребують поліпшення житлових умов;
- створення та ведення електронного реєстру (державного зразка) військовослужбовців та членів їхніх сімей, які потребують поліпшення житлових умов, із визначенням у ньому трьох основних реєстрів (груп обліку): військовослужбовці Збройних Сил України, військовослужбовці інших військових формувань, ветерани військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та члени їхніх сімей, які потребують забезпечення постійним житлом;
- розроблення та впровадження механізмів пільгового іпотечного кредитування та фінансового лізингу із залученням власних коштів військовослужбовців та членів їхніх сімей за їхньою згодою;
- організація роботи з органами місцевого самоврядування щодо запобігання ризикам неналежного квартирної обліку, а також ризикам, пов'язаним із отриманням із місцевих бюджетів військовослужбовцями та членами їхніх сімей житлових приміщень або відповідних коштів на придбання житлових приміщень із подальшим залишенням на обліку осіб, що потребують поліпшення житлових умов.

Реалізація положень Концепції дасть змогу:

- підвищити ефективність функціонування системи житлового забезпечення військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей;
- посилити соціальний захист військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей;
- удосконалити правові та організаційні засади, інші процедури вирішення житлового питання військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей;
- впровадити ефективну систему забезпечення житлом військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей;
- запровадити електронну систему квартирного обліку військовослужбовців та членів їхніх сімей на державному рівні.

Для реалізації зазначеного необхідно вдосконалити законодавство України. Дослідження показало, що забезпечення житлових прав військовослужбовців потребує комплексного підходу, який включає:

1. Реформування нормативної бази. Необхідно розробити новий Житловий кодекс, який врахуватиме сучасні реалії та адаптує механізми забезпечення житлом до умов ринкової економіки. Зокрема, доцільно врахувати досвід європейських країн, де забезпечення житлом військових здійснюється через багатоканальні системи фінансування та державне субсидування.
2. Впровадження цифрових систем. Для забезпечення прозорості необхідно створити цифрову автоматизовану систему обліку військовослужбовців, які потребують житла. Така система має врахувати потреби в різних категоріях житла (постійне, службове, орендоване) та відображати пріоритети залежно від стажу, місця служби та соціального статусу.
3. Розвиток програм пільгового кредитування. Програми іпотечного кредитування мають бути адаптовані до специфіки військової служби. Наприклад, слід передбачити механізми субсидування частини кредитної ставки для військовослужбовців або впровадити моделі оренди житла з правом викупу.

Запропоновані заходи спрямовані на вдосконалення системи житлового забезпечення військовослужбовців. Їхнє впровадження сприятиме підвищенню соціального захисту, покращенню морального стану військовослужбовців та ефективнішому виконанню ними службових обов'язків.

Важливість проблеми житлового забезпечення військовослужбовців та членів їхніх сімей полягає в тому, що всі її складові впливають не лише на якість життя членів їхніх сімей, а й на виконання ними своїх функціональних обов'язків. Особливо гостро питання забезпечення житлом зазначеної категорії постає в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, коли до відсічі збройної агресії залучені військовослужбовці всіх формувань.

Забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил України, інших військових формувань та ветеранів завжди залишається однією з найактуальніших тем у контексті соціального захисту. Держава зобов'язана здійснювати соціальний захист військовослужбовців, які, виконуючи обов'язки військової служби, постійно ризикують власним життям та здоров'ям.

Висновки

Таким чином, законодавча база у сфері забезпечення житлом військовослужбовців та членів їхніх сімей на сьогодні є досить обширною. Однак чітка державна система, яка б на законодавчому рівні забезпечила помітні зрушення у реалізації конституційного

права військовослужбовців та членів їхніх сімей на житло, відсутня. Одним із важливих кроків на шляху вирішення цієї проблеми є розроблений 27 грудня 2024 року Проект Концепції забезпечення житлом військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їхніх сімей, який пропонує конкретні шляхи вдосконалення механізмів житлового забезпечення.

Крім того, 6 січня 2025 року Кабінет Міністрів України схвалив законопроект «Про основні засади житлової політики». Зокрема, ним пропонується визнати такими, що втратили чинність, Житловий кодекс та Закон України «Про приватизацію державного житлового фонду». Основна мета цього законопроекту – надати громадянам дієві механізми реалізації їхнього права на житло та уникнути правових колізій. У документі передбачено:

- створення ефективної кредитно-іпотечної політики (пільгова іпотека, компенсація вартості житла, оренда з викупом, лізинг);
- запуск револьверного житлового фонду, який постійно оновлюватиметься;
- розвиток соціально-орендного та службового житла.

Важливим елементом є впровадження Єдиної інформаційно-аналітичної системи, яка забезпечить прозорість процесів, зменшить корупційні ризики та сприятиме підвищенню довіри до системи житлового забезпечення. Основною метою є ліквідація застарілого Житлового кодексу, прийнятого ще в 1983 році, та створення абсолютно нової законодавчої бази. Планується запровадження нових правил у формуванні житлової політики, зокрема створення масштабної цифрової системи в житловій сфері, яка дозволить підбирати оптимальні програми державної підтримки та розв'язувати житлові проблеми в кожному конкретному випадку.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що одним із важливих елементів національної безпеки та оборони країни є військовослужбовці, їхній соціальний і правовий захист, а також матеріальне забезпечення. Створення сприятливих умов для реалізації їхніх конституційних прав є пріоритетним завданням держави. Забезпечення військовослужбовців житлом є ключовим аспектом соціального захисту. Необхідно розглядати альтернативні підходи до забезпечення військовослужбовців та членів їхніх сімей житлом для постійного проживання, а також у найкоротші терміни удосконалювати та адаптувати законодавство до сучасних умов.

Загалом, впровадження нових підходів до житлової політики сприятиме підвищенню рівня соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей, покращенню їхніх житлових умов, а також зміцненню престижу військової служби. Це матиме позитивний вплив як на морально-психологічний стан особового складу, так і на ефективність виконання службових обов'язків.

Отже, наявність оновленої законодавчої бази, яка відповідає сучасним реаліям, є запорукою соціальної стабільності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Реалізація Концепції та ухвалення нових нормативно-правових актів у сфері житлової політики створять підґрунтя для сталого розвитку системи соціального захисту, особливо в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Житловий кодекс Української РСР // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1983. – № 28. – Ст. 573. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року "Про стратегічний оборонний бюлетень України": Указ Президента України від 17

- вересня 2021 р. № 473/2021. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/4732021-40021>
4. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 15. – Ст. 190. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
  5. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 р. № 3551-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 45. – Ст. 425. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
  6. Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12 січня 2006 р. № 3334-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 36. – Ст. 159. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3334-15#Text>
  7. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19 червня 1992 р. № 2482-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 19-20. – Ст. 524. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2482-12#Text>
  8. Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків: Закон України від 04 вересня 2008 р. №500-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2008 – № 46 – Ст. 323. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-17#Text>
  9. Автушенко І. Забезпечення житлом військовослужбовців України та членів їх сімей (1996–2011 рр.) // Етнічна історія народів Європи. – 2015. – Вип. 45. – С. 110–116. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2015_45_
  10. Зіняк Л.В., Ахметханов М.М. Сучасний стан житлового забезпечення військовослужбовців: порівняльний аналіз // Юрист України. – 2018. – № 2. – С. 49–52. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2018_2_
  11. Марко І.Ю., Марко Є.І., Чернишова І.М. Зарубіжний досвід забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського. – 2019. – № 2. – С. 135–142. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvsd_2019_2_22
  12. Судово-юридична газета в Україні. Олена Шуляк повідомила, коли Верховна Рада реформує житлову політику та скасує старий Житловий кодекс: текст заяви. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/320012-elena-shulyak-soobschila-kogda-verkhovnaya-rada-reformiruet-zhilischnuyu-politiku-i-otmenit-staryu-zhilischnyy-kodeks>
  13. Про затвердження Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 343 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 33. – Ст. 1242. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/343-2012-p>
  14. Про затвердження Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їхніх сімей жилими приміщеннями: Наказ Міністерства оборони України від 31 липня 2018 р. № 380 // Офіційний вісник України. – №79. – 2018. – Ст. 323 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0973-18>